

UMCS

5-osios tarptautinės mokslinės konferencijos

**VERTYBĖS LIETUVIŲ IR LENKŲ KALBŲ PASAULĖVAIZDYJE.
TEKSTOLOGIJS KULTŪRINIAI ASPEKTAI.
TEKSTAS–TEKSTEMA–KONTEKSTAS**

2023 m. rugsėjo 7–9 d.
Vilniaus universitetas

TEZĖS / TEZY

5. Międzynarodowej Konferencji Naukowej

**WARTOŚCI W JĘZYKOWYM OBRAZIE ŚWIATA POLAKÓW I LITWINÓW.
KULTUROWE ASPEKTY TEKSTOLOGII.
TEKST–TEKSTEM–KONTEKST**

7–9 września 2023 r.
Uniwersytet Wileński

PARENGĖ / OPACOWAŁY

Kristina Rutkovska, Vilija Ragaišienė

Vilnius
2023

ORGANIZATORIAI / ORGANIZATORZY

Vilniaus universiteto Polonistikos centras,
Marijos Kiuri-Sklodovskos universiteto
Kalbotyros ir literatūrologijos instituto Lenkų kalbos
tekstologijos ir gramatikos katedra

Centrum Polonistyczne Uniwersytetu Wileńskiego,
Katedra Tekstologii i Gramatyki Języka Polskiego
Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų informacinės
sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*.

ISBN 978-609-07-0912-2
<https://doi.org/10.15388/Proceedings.2023.36>

Copyright © 2023 Kristina Rutkovska, Vilija Ragaišienė
Published by [Vilnius University Press](#)

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

MELO konceptualizavimas dabartinėje lenkų kalboje: šiuolaikinių tekstų analizė

Etnolingvistiniais tyrimais siekiama parodyti vertybių padėtį jaučiančiojo ir mėstančiojo subjekto pasaulėvaizdyje. Į kalbą žiūrima ne tik kaip į vertinimo įrankį, bet, visų pirma, kaip į šaltinį, perteikiantį informaciją apie tam tikros kalbinės–kultūrinės bendruomenės vertybes. Šio pranešimo tikslas – apžvelgti MELO konceptualizaciją šiuolaikiniuose žiniasklaidos tekstuose lenkų kalba. Pranešimo autorė 2022 metais parašytoje disertacijoje, pasitelkdama Liublino etnolingvistinės mokyklos taikomą pasaulėvaizdžio atkūrimo metodologiją, atliko išsamią TIESOS ir MELO konceptų analizę lietuvių ir anglų kalbose. Tyrimas apėmė sisteminių ir tekstinių duomenų analizę. Šiame pranešime pristatoma tyrimo tąsa, papildant ją dar vienos – lenkų – kalbos tekstiniais duomenimis. Tyrimas atliktas iš kalbinės perspektyvos, kalbą pasitelkiant kaip tyrimų šaltinį, etnolingvistinę kalbinių duomenų analizę – kaip metodą. Tyrimo duomenis sudaro šiuolaikinės lenkų kalbos kontekstai, semiami iš lenkų kalbos tekstynų (*Narodowy Korpus Języka Polskiego* ir *Korpus Języka Polskiego PWN*). Tyrimui atlikti sudarytas darbinis tekstynas, stengiantis kiek įmanoma labiau išlaikyti požiūrių ir nuomonių pusiausvyrą. Svarbiu kriterijumi renkant tekstinius duomenis yra nuomonių pasikartojimas. Kontekstai, perteikiantys tam tikrą asmeninę nuomonę, yra svarbūs tiek, kiek atskleidžia kultūrinę ir etnolingvistinę relevanciją, atspindi kultūrinės tendencijas ir stereotipus bei gali būti siejami su kalboje įsitvirtinusiomis nuomonėmis. Analizė atlikta išskiriant tekstiniuose duomenyse analizuojamos sąvokos semantinius aspektus, matomus iš specifinių interpretacinių perspektyvų, ir sugrupuojant juos į semantinius profilius.